

פחד דוד

פרשת
בהר בחוקותי
כ"ב אייר
תש"פ
1025

אבות פרק ה'

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלו"ץ רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלו"ץ רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

7:13 | 7:04 | 7:09 | 6:54

הדלקת
נרות

8:11 | 8:14 | 8:13 | 8:10

מוצאי
שבת

8:52 | 8:56 | 8:55 | 8:52

רבינו
תם

משכיל לדוד

מצות שמיטה אחת מן החמורות שבמצוות

"וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר... ושבתה הארץ שבת לה" (ויקרא כה, א-ב)

כותב רש"י - מה עניין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצוות נאמרו מסיני? אלא מה שמיטה נאמרו כללותיהן פרטותיהן ודקדוקיהן מסיני. אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני, כך שנויה בתורת כהנים.

ולכאורה עדיין הקושיה במקומה עומדת. מדוע בחרה התורה דווקא את מצוות השמיטה כדוגמא לשאר המצוות. והלא ניתן היה להסמיק מצווה אחרת לעניין הר סיני ולא דווקא מצוות שמיטה. אם כן מהו המיוחד במצוות שמיטה שדווקא היא מסמלת את נתינת כל המצוות מסיני?

גם בפרשה הקודמת, פרשת אמור, הפסוק אומר (שם כא, א) "אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא בעמיו". אומרת הגמרא (יבמות פה, א) "אמור ואמרת" להזייר גדולים על הקטנים. מדוע דווקא כאן מדגישה התורה שחובת חינוך הקטנים מוטלת על הגדולים, והרי מצוות חינוך הקטנים שייכת בכל המצוות כולן?

ונראה לי לומר בסייעתא דשמיא השמילה "כהנים" כאן אינה נגזרת מלשון כהונה, אלא מלשון שררה וגדלות. וכמאמר הכתוב (שמות יט, ו) "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש". וכותב רש"י - כהנים, שרים. כמו שנאמר "ובני דוד כהנים היו". ואפשר שהוצרך הקב"ה לפנות אליהם בלשון של חיבה וכבוד, כדי לרומם את קרנם של בני אהרן הנותרים - אלעזר ואיתמר, ולרומם את רוחם. לפי שתמיד הם חשו עצמם פחותים בדרגתם הקדושה והטהורה ביחס למדרגת אחיהם הקדושים - נדב ואביהוא שנשרפו חיים במקדש. והם לא הרגישו עצמם ראויים דיים לעמוד ולשרת תחתם כי אמרו לנפשם שודאי דלים הם ממעט וריקים מתורה ומצוות לעומת אחיהם הקדושים והטהורים, אשר היו במעלה גדולה אף יותר ממשה ואהרן. כמו שאמר משה לאהרן (שם י, ג) "בקרבי אקדש" - עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך (רש"י).

על כן לא הרהיבו אלעזר ואיתמר עוז בנפשם לקחת גדולה על עצמם גם מעבודת הקדוש הנשגבה של אביהם אהרן הכהן הגדול, והם התפעלו ונבהלו ואמרו לנפשם כי לא ייתכן שיוכלו לעמוד בצוותא חדא עימו לשרת במקדש, כי ענווה גדולה מילאה את ליבם ולא היו מסוגלים להחשיב עצמם לכהנים משרתי עליון.

וכדי להפיח בהם רוח חיים של התרוממות הנפש ולהגביה קרנם, קרא להם הקב"ה בלשון חשיבות "הכהנים בני אהרן" שהוא לשון שררה, גדלות וחשיבות. כלומר שודאי ראויים הם לעמוד ולשרת לפני ה' במקדש בדיקו כפי שאחיהם ראויים היו לזה כי גם הענוה אמורה לעיתים לפנות מקומה לקורטוב חשיבות וגדולה, היות שעל האדם להכיר בגדלותו ולקיים בנפשו "ויגבה ליבו בדרכי ה'". ואמנם נכון שנדב ואביהוא היו גדולים אף ממשה ואהרן, אך כעת נעשו אלעזר ואיתמר חשובים עד למאוד בעיני הקב"ה וכהנים מורמים מעם.

וכמוכן שאהרן הכהן זכה לבנים כה קדושים וטהורים מגודל טרחתו ועמלו בחינוכם הטהור. הוא עמל בכל כוחותיו להחדיר בנפשם אהבת תורה ויראת שמים. הנה הפסוק אומר (שם כד, ג) "יערוך אתו אהרן מערב עד בקר" ומקשה בעל הטורים, מדוע בפרשת תצווה כותבת התורה (שמות כו, כא) "יערך אתו אהרן ובניו מערב עד בקר" וכאן נזכר אהרן

לבדו? וזה לשון תירוץ; "לפי שאחר שמתו נדב ואביהוא בהיכנסם להיכל, לא הניח אהרן לבניו להיכנס לבדם, אלא היה נכנס עמם". אהרן הכהן שהיה קדוש עליון בראותו ששני בניו נשרפו בקדושתם בבית המקדש, החליט שלא להניח יותר לשני בניו הנותרים להיכנס לבדם להיכל ה' אלא רק יחד עימו.

כיצד ניתן להבין את הדברים הנשגבים הללו? זוהי השאלה המובאת בספר 'טובך יביעו' להגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א. וממשיך וכותב - והרי לא מדובר כאן בילדים רגילים אלא בבניו של אהרן הכהן שהיו גם הם קדושי עליון, ובכל זאת ראה אהרן צורך לכורכם תחת ידו, ולא להניח להם לעבוד את עבודת ה' לבד. וזאת כשמדובר בעבודת קודש, בשהייה בין כתלי הקודש - גם שם צריך לפקוח עין ולהשגיח בשבע בדיקות וחקירות האם הילד באמת נמצא שם, ומה הוא עושה גם בהיותו בד' אמותיו של בית המקדש.

והדברים מפליאים. ישנם ילדים האומרים להורים שהם הולכים אל בית המדרש ללמוד, עובדה חשובה כשלעצמה ללא ספק. אך ההורים צריכים לדעת שעל אף שזכו לילדים כאלה - עליהם לגשת בעצמם לבית המדרש ולבחון האם אכן הילדים יושבים שם ועוסקים בלימוד, או שמא התפתו ויצאו החוצה בעצת היצר הרע. או אף ייתכן שהם עדיין נמצאים בבית המדרש אולם הספר רחוק מהם והלאה, והם לא מקיימים את האדמ"ת הושב"ל. וזו הייתה דרך חינוכו הטהור של אהרן הכהן, אשר השגיח על בניו בכל עת ונתן ליבו על דרכם תדיר.

עבד נאמן הוא זה המוכן לקיים את מצוות אדונו בשמחה ככל אשר יושת עליו, ואף אם יצטרך למסור נפש כדי לקיים רצונו - לא יקשה הדבר בעיניו כלל, ויקיים זאת בחפץ לב מחמת אהבת אדונו, ובשל רצונו לעשות נחת רוח לפניו.

ומכאן יובן מדוע נסמכה דווקא מצוות שמיטה להר סיני. היות וזוהי אחת מן המצוות החמורות שבתורה, כי אין זה דבר של מה בכך לצוות על האדם להושב"ל את הקרקעות שברשותו ולהימנע לחלוטין מלעבוד בהן במשך שנה תמימה. ולא די בכך, אלא שמצווה הוא גם לחלק את תוצרת השדה לעוברים ושבים. ודרושה לכך מסירות נפש עצומה. ואף מלאכי השרת התפעלו מישראל על קיום מצווה זו באומרם "גבויר כח עושי דברו", ואמרו במדרש (ויקרא רבה א, א) במה הכתוב מדבר? אמר רבי יצחק בשומרי שביעית הכתוב מדבר. בנוהג שבעולם, אדם עושה מצווה ליום אחד, לשבת אחד, לחודש אחד. ושמיטה - מצווה זו לכל השנה כולה, היש לך גיבור גדול מזה? עד כאן.

וכיוון שמצווה זו קשה מאוד לעשותה ולבצעה ויש חשש שמא יתירשל חלילה האדם בקיומה הסמיכה התורה בדווקא את מצוות השמיטה להר סיני. כדי להזהיר ולומר לו שידע כי מצוות השמיטה על כל דקדוקיה ופרטיה והלכותיה ניתנה מסיני, וחובה עליו לקיימה כתקנה וכהלכתה חרף כל הקושי הטמון בה, כי גזירה היא מלפני הקב"ה ואין רשות להרהר אחריה. וכשם שמצווה זו ניתנה מסיני, כך יתר המצוות כולן בשלמותן מסיני ושומה עלינו לקיימן.

הילולא דצדיקא

- כב - רבי מרדכי שרגא פייבוש מהוסיאטין
- כג - רבי יהושע מדינוב
- כד - רבי בנימין מנדלסון רבה של קוממיות
- כה - רבי חיים חורי מח"ס 'מצא חיים'
- כו - רבי שלומקה מזוועהל
- כז - רבי ירמיהאל יהודה מאיר קאליש האדמו"ר מאמשינוב
- כח - תענית צדיקים על פטירת שמואל הנביא
- כט - רבי בני ציון אטון מחכמי 'פורת יוסף'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

הבבא סאלי משבחה את התבשילים הטעימים

בדרך רמזו פירש רבינו יעקב בעל הטורים את הפסוק הפותח את פרשת בחקתי "אם בחקתי תלכו", שראשי התיבות הם **אבת** ללמדנו לקח טוב 'שתלכו בדרכי אבות'.

סיפר רבי עזריאל טאובר, שכאשר ביקר אצל הצדיק 'הבבא סאלי' זצ"ל, אמר לו הצדיק: "אני רוצה שמחר תסעד יחד איתי בארוחת הצהריים".

"לא ידעתי על מה ולמה, אבל כמובן ששמחתי מאוד על ההזמנה, ולמחרת בצהריים הגעתי שוב לביתו בנתיבות", סיפר הרב טאובר.

הרבנית של הבבא סאלי פתחה את הדלת, ואמרה "בעלי כבר ממתינ לך. אתה יכול להיכנס לחדר". נכנסתי, והבבא סאלי קם מיד ליטול את ידי, והזמיני ליטול גם אני את ידי.

והנה הרבנית מגישה את המנה הראשונה, עם מאכלים בטעמים הערב של יהודי מרוקו, ובעלה הצדיק, שהיה ידוע כמי שראשו בשמים, מתחיל לשוחח איתה על המאכלים, ועל כל מאכל ומאכל בפני עצמו, משבחה את הטעם המעודן, צוחק בשפה הערבית, והיא אחריו - צוחקת וצוחקת...

כך עוברות כמה דקות, והבבא סאלי אינו פוסק מלהתעניין בסוגי המאכלים, מבלי שהוא מוציא מפיו ולו מילה אחת בדברי תורה, והדבר המפליא ביותר - הוא אינו משוחח איתי מאומה, ואפילו לא מסתכל אלי. מי שעמד מן הצד, יכול היה לראות כיצד הרבנית מתמוגגת מהנאה, מעצם הדיבור עם בעלה הצדיק.

כך במנה הראשונה, וכך בשניה, וגם בהמשך הסעודה. היא מגישה את האוכל, והוא נהנה ונהנה, והרבנית צוחקת. ואני יושב ליד השולחן, והצדיק אפילו אינו מסתכל עלי.

"לא הבנתי מילה וחצי מילה, מהדברים שדיבר הבבא סאלי עם אשתו בשפה הערבית, אבל עוד יותר לא הבנתי לשם מה הוא הזמין אותי אליו, לסעוד בצוותא".

שעה תמימה עברה, ובמשך כל 60 הדקות הללו, סבבו העניינים בשולחן רק בנושא האוכל, המנות היפות, הסעודה הדשנה, ופירות התקרובת שהגישה הרבנית. שום נושא אחר לא עלה על השולחן. למרות שכאמור, לא הבנתי בדיוק מה הוא אמר, אבל ראיתי והבנתי שהכל נסב על ענייני האוכל.

הבבא סאלי סיים לאכול, בירך, ונפרד ממני לשלום. והנה, רק כאשר יצאתי מפתח הבית הגדול והקדוש הזה, אומר הרב טאובר, הבנתי מדוע הזמיני הצדיק אליו, ומה רצה שאלמד במהלך הסעודה ששהיתי במחיצתו.

רבי ישראל אבוחצירא ידע שאני מתעסק בהשכנת שלום בית בבתי ישראל בכל העולם, ולכן ביקש להנחיל לי את הידיעה החשובה הזו, שאחד היסודות הנחוצים לשמירה על שלמותו של כל בית יהודי, הוא לשוחח עם האישה על הדברים המעניינים אותה, דהיינו על ענייני האוכל.

ולא סתם לדבר, אלא לשבח את הרעיה על המאכלים הטעימים, ולהחמיא לה על כל מה שהיא עושה למענו. עד כדי כך חשוב הדבר, שהבבא סאלי 'בזבז' על כך שעה שלימה, ובוודאי שהוא עושה זאת מדי יום ביומו. "את זה הוא רצה שאראה, כדי שאנחיל אחר כך את הדברים לשומעי לקחי", אמר הרב טאובר.

תיקון רוחני

מעשה ביהודי שבא לפניי נרעש ונפחד וסיפר שאשתו התעוררה בלילה מבוהלת, ואמרה שהרגישה בשנתה שאישה אחרת נוגעת בה ולוחצת את עיניה בכח רב. הדבר גרם לה לחרדה גדולה ולפחד והיא ביקשה לדעת מה עליה לעשות.

לא ידעתי כלל מה לייעץ ליהודי ולאשתו, אך הרגשתי בלבי שהאישה דוברת אמת.

ניסיתי להתאמץ ולחשוב בעניין ולפתע נזכרתי שבשבת הקודמת לכך קראתי על צדיק מסוים שנזדמן לפניו אותו מקרה, שיהודים התלוננו שמישהו לא מוכר הציק להם בשנתם. אותו צדיק שאל את בעלי המעשה האם בתקופה האחרונה הם עקרו עץ, וכאשר הם ענו בחיוב אמר להם הצדיק שייתכן שבעץ שהם כרתו היה לגול נשמה, ובעקירת העץ נעקר גם התיקון של אותה נשמה, ומסיבה זו היא באה אליהם להפחידם.

סיפור זה סיפרתי ליהודי שבא לפניי, ושאלתי אותו האם הוא מתוך רצון להביא לתיקון הנשמה - הוריתי ליהודי ולאשתו לעשות תיקון מסוים שקראתי עליו באחד הספרים הקדושים, וקיוויתי שכך הנשמה לא תוסיף עוד להציק לבני הזוג.

אינני יודע אם היהודים עשו את התיקון או לא, אבל לצערי הרב נודע לי שימים ספורים לאחר הביקור אצלי נרדם אחד מבני המשפחה עם סיגריה בוערת ביד, הסיגריה נפלה על השמיכה שהייתה לצידו וגרמה לשריפה איומה ומהעשן שלה הוא נחנק ומת.

במה מפטירין

הפטרת השבוע:

"ה' עזי ומעזי" (ירמיה טז)

הקשר לפרשה: בהפטרה מוזכר ענין הפורענות שיביא הקדוש ברוך הוא על ישראל כשלא יקיימו את הפורענות, שהוא מענין התוכחה המוזכרת בפרשה המנבאת את הרעה שתקרה לשונאי ישראל אם חלילה לא יקיימו את חוקי התורה.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

קלקול גדול

יזהר האדם שלא ישמעו אנשי הבית מפיו שום דברי גנאי על חברו. כי אם הוא בעצמו יעבור על זה, לבד האיסור שבזה, הוא גם כן קלקול גדול, כי שוב לא יהיה לו שום פתחון פה למנוע אותם מזה. ועל פי הרוב תלויה הנהגת אנשי הבית אחר הנהגת בעל הבית בעצמו. על כן צריך בעצמו לזהר בזה עד מאד, ויהיה טוב לו בזה ובבא.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

הדרך הנכונה לעלייה רוחנית

מצות השמיטה נבחרה לסמל ולדוגמא לשאר מצוות ה', מפני שהיא מצוה שקשה לקיימה וזקוקה לה מסירות נפש גדולה. ואם זכה האדם לקיים מצוה זו - הרי שבכך מצא האדם דרך וסלל לעצמו שביל לשאר מצוות ה' כי גדולה ועצומה מצוות השמיטה שעל ידה אפשר להיבנות לשאר מצוות ה', כי במצוה זו יש את הביטול העצמי - כולם נכנסים באין מפריע אל שדותיו כדי לאכול מפירותיו. עד עתה משרה זו היה האדם מתפרנס וממנו היה ניזון ועתה הוא הפקר לכל. ובמצוה זו זוכה גם להיטיב לזולת ונותן משלו לכל מאן דבעי, והרי שזוכה בכך למצוות "ואהבת לרעך כמוך" שהוא כלל לכל התורה כולה.

לכן מצוה זו היא יסוד ודרך לכל המצוות כולן, ואם תפס לו האדם את מצוות השמיטה וקיימה כדבעי, בכך קיים את דברי רבי יוחנן בן זכאי שאמר "צאו וראו איווהי דרך ישרה שידבק בה האדם", שעל ידה זוכה האדם להתעלות במעלות עצומות וכך סולל לעצמו דרך ישרה לשאר מצוות ה'.

אולם אם לא פילס לעצמו דרך נכונה וחי את חייו מבלי מחשבה ומבלי חשבון נפש, הרי שבנקל הוא יכול לרדת ולהידרדר מדרך ה'.

צאו וראו את שלומית בת דברי שהביאה בן רשע לעולם ועליה נאמר "אחת הייתה ופרסמה הכתוב לגנאי". מדוע הגיעה אשה זו לשפל המדרגה? מפני שלא ביקשה לצאת ולחפש אחרי הדרך הנכונה שממנה תבנה את עצמה. לו הייתה בודקת ועושה חשבון נפש מידי הייתה מבינה שיש בה מידה מגונה - דברנית המדברת עם כל אדם בשוק ומידי הייתה מתקנת את עצמה, אלא שלא ביקשה לראות את הדרך הטובה שידבק בה האדם.

וכך גם נלמד מוסר השכל מדרכו של הכהן הגדול. משום שהוא עבד על עצמו להיות כל כולו מנותק מהבלי העולם הזה, רק כדי להיות דבוק בה' יתברך - הרי בזה הוא סלל לו את הדרך הקשה בחייו, עד שציוותה אותו התורה לאמר (ויקרא כא, יא-יב) "לאביו ולאמו לא יטמא ומן המקדש לא יצא". ובאמת שזוהי מסירות נפש גדולה, שלא להיות קרוב אל אביו ברגעיו האחרונים ואף לא להשתתף בהלווייתו. והטעם - לפי שאם זכה להיכנס אל קודש הקודשים לפני ולפנים מקום אשר לאף אדם אין רשות להיכנס, בכך מוכיח הוא שאביו האמיתי הוא הקב"ה ואילו הוא מחויב למסור את כל אהבתו, ומן הדרך הזאת שהלך בה סלל לו את כל הדרכים המתאימות לו בעבודת ה'.

ומהכהן הגדול נלמד שכשם שהוא גילה מסירות נפש במיתת אביו ואמו ומתגבר על רצונותיו ואינו מטמא אליהם על אף אהבתו אותם, כך גם מחויב האדם להתגבר על רצונותיו במסירות נפש וירחיק מעליו את היצר הרע לכבוד ה' יתברך.

ובשעה שהאדם יושב ולומד ואינו מפסיק, ועל אף שהפלאפון רוטט בכיסו או שאר עניינים מנסים להסיח דעתו מן הלימוד - ולמרות זאת הוא אינו קם מלימודו, הרי שזוהי מסירות נפש ונוהג בכך כדוגמת הכהן הגדול. וכך הוא העניין כשהאדם קם בבוקר בזריזות לעבודת ה' ואינו שומע בקול היצר הרע המפתה אותו להמשיך לשכב על יצועו, הרי שגם בזה עשה מסירות נפש וגם הוא מעלתו כמעלת הכהן הגדול כי התגבר על רצונותיו האישיים לכבוד ה' יתברך. וכך זוכים לטוות דרך נכונה לעלייה רוחנית לעבודת ה' ברוך הוא.

פניני הפרשה

השי"ת משלם בעד העני

"את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך" (ויקרא כה, לו)

שלמה המלך אומר בספר משלי "מלוה ה' חונן דל וגמולו ישלם לו" (יט, יז) כלומר שהחונן את הדל בכך שנותן לו צדקה, הרי הוא כאילו מלוה לה' והוא יפרע לו דמי ההלוואה ויסיף עוד לשלם לו גמול על טובת ההלוואה, וכמו שנאמר "ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבאות אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די" (מלאכי ג, י).

וקשה, מאחר והקב"ה מקיים את כל התורה, כיצד משלם הוא על הצדקה בברכה עד בלי די, והלא לכאורה יש בזה איסור ריבית?

רבי ברוך ירושלמי זצ"ל, הוא השואל והוא המשיב על כך בספרו 'ברוך מבנים', שהכתוב בא ליישב קושיא זו "את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך", אלא תלוה לעני ללא ריבית, ודבר זה לצדקה יחשב, והקב"ה מבטיחך "והריקותי לכם ברכה עד בלי די".

ואם תקשה הרי זה ריבית, ואיך יוכל הקב"ה לעבור על איסור ריבית? לכן מתרץ הפסוק שכוונת "מלוה ה' חונן דל" - שהנותן צדקה לעני כאילו הלוה להקב"ה, אין זאת שהמלווה לעני כאילו הלוה להקב"ה אלא רק לענין זה שהקב"ה יפרע, ומאחר ולא אסרה תורה אלא ריבית הבאה מלוה למלווה, וכאן הלווה הוא העני, א"כ יכול הקב"ה לשלם למלווה ואין חשש של איסור ריבית.

ורמוז זה בסוף הפסוק שנאמר "אני ה' א-להיכם" - אני ה' נאמן לשלם שכר, ומכיון שאני משלם בעד העני א"כ אין זה ריבית כמו בין לוח למלווה.

זכרון האבות מבטל הטענות

"וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר" (ויקרא כו, מב)

טעם הדבר שהזכרו האבות בפרשת הקללות, מובא בספר 'מצא חיים' לרבי חיים ניסים רפאל מוצרי זצ"ל, כי הנה אמרו חז"ל (סנהדרין לח, א) שהטעם שאדם הראשון נברא יחידי, כיון שאם היו נבראים שנים, היו הצדיקים אומרים: אנו צדיקים בני צדיק, ואין לנו להתרחק מהעבירה כי לא נכשל בה, ואילו הרשעים היו אומרים: אנו רשעים בני רשע, ואין באפשרותנו לחזור בתשובה כי לא תועיל לנו מאחר ואנו צאצאי הרשע. ולכן הקב"ה ברא את האדם יחידי כדי לדחות טענות אלו.

נמצא, שאם היו נבראים שנים, אזי הרשע בן רשע יכול היה לטעון שלא תועיל לו תשובה מאחר והוא מצאצאי האדם הרשע, אך לרשע בן צדיק אין לו טענה כלל, כיון שאם אביו צדיק בהכרח שיכול גם הוא לבחור להיות צדיק.

נמצא אם כן שמה שהזכיר הכתוב את האבות הוא כדי להגדיל את התוכחה, כלומר בשלמא אם היו אבותיכם רשעים אזי היתה לכם טענה של שקר מצד היצר הרע שלא תועיל לכם התשובה, אך מאחר שהשי"ת זכר את האבות שהיו צדיקים, נמצא שאפילו טענה זו מצד היצר הרע אין לכם.

השבון נכון בהוצאות הבית

"את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך" (ויקרא כה, לו)

בדרך רמז פירש הרב 'פרדס יוסף'; כשתיתן צדקה או גמילות חסדים תיתן בסבר פנים יפות, ולא 'לנשוך' אותו עם דברים חדים וקשים אשר ידקרו אותו כחרב.

והוסיף עוד כי יש אנשים שמתרצים את עצמם בכך שהם מוכרחים להלוות בריבית לפי שהם בעלי הוצאות גדולות לפרנסה, ולכן כתבה התורה "ובמרבית לא תתן אכלך", לא תרבה בהוצאות גדולות על מאכלך ושאר הוצאות הבית - וממילא לא תצטרך לקחת נשך.

פוסע באותו מסלול, נולד כעסן קטן צעיר ומת כעסן זקן ישיש.

מי שיש לו עין חדה, יכול להכיר על תנועות מסוימות של ילד עוד בעודו בעריסה בתנועותיו עם הידיים, עם הרגלים, משתולל - הנה זה הקטן כעסנצ'יק... הילד הלזה, מתבגר והולך לגן. הגנת נותנת לו בובה. הוא אוהז את הבובה ביד או את הכדור, ומי שרק ניגש אליו, זוכה לבעיטה, הכל שלו! נו, מתבגר עוד קצת, הולך לבית ספר, מי שלוקח לו את העט, אוי ואבוי, מה לא ראיטם?! הוא צומח כבחור, אח"כ כאדם מבוגר, פוגשים אותו בבוקר: "בוקר טוב ר' יענקל" מה הוא מגיב? "לך לעזאזל" בפנים זעופות. למה?! מדוע הוא גוער בו בביטויים זולים כאלו?!

"הוא קם על צד שמאל"... עונים הרואים לעצמם, כלומר, לא יודעים מדוע, ככה. ככה זה. קם על צד שמאל, וכפי שנולד, באותו סגנון הוא חי וצורה זו מסתלק מהעולם: כועס, כועס וכועס עד הרגע האחרון. הוא עוד כועס גם במיטת הסתלקותו - מתרגז לו על מלאך המוות...

אם כן, אמר איוב, אם אדם לא יכול לשנות את טבעו, הרי הוא כבעל חיים. שור, למשל, האם שור יכול להשתנות ביום בהיר באמצע החיים - להיות חמור? לא! האם החמור יכול להפוך לשור? לא. "בראתי שור פרסותיו סדוקות" סימן טהרה "בראת חמור פרסותיו קלוטות" סימן טומאה. באותה מידה - "בראת צדיקים בראת רשעים" - בראת אנשים טובים בטבעם, ומאידך רעים בטבעם, אינם יכולים להשתנות.

ומה ענו לו חבריו של איוב?

הם אמרו לו "אף אתה תפר יראה" היינו, אם כדברך, בשביל מה צווה הקב"ה שתהיה לאדם יראת שמים אם אינה מועלת, ממשיכה הגמרא "אמר הקב"ה בראתי יצר הרע אבל בראתי לו תורה תבלין" - כי אם אדם ילמד תורה היא תשנה את הטבע.

מדגיש ומסביר רבי שמחה זיסל - תלמידו של ר' ישראל סלנטער ז"ל, כי התשובה שלהם נכונה וקיימת רק עם תורה, כמובן, אבל ללא תורה, הצדק עם איוב, כי בלי תורה לא יכולים לשנות את הטבע, ואכן רוב אנשי העולם שאינם לומדים תורה, אינם יכולים לשנות את הטבע. אדם מאנשי העולם יכול ללמוד ביוגרפיה ותיאוגרפיה, זואולוגיה ופסיכולוגיה וקלמוגיה ו'קצבוטה - כל המקצועות שתוצו, ויישאר על עומדו. כשם שנולד כך ימות.

מכונה זו מרגישה את זה עכשיו. אתה מבין? רואים את הרושם במכונה עתה. רושם דק מן הדק, משהו שבמשהו, אבל רואים איזה שינוי".

כך זה באבן והמים: מוכרחים לומר שהטיפה הראשונה עשתה רושם, איזה רושם? קל שבקלים, בחושים שלנו בוודאי איננו מסוגלים להבחין בכך אבל זו המציאות. וזה כח של מליארדים. כי אחרי הטיפה הראשונה, השניה, עוד הפעם פועלת רושם מועט - השניה, השלישית, המאה, האלף העשרות האלפים, המיליונים, יוצרים חור קטן ולא עמוק וכו'. דברים כאלו מתנהלים לאיטם, לאט, לאט.

הולך אדם ללמוד תורה וחושב בסיום השיעור "התורה לא עושה עלי רושם, למדתי ונשאיתי אותו דבר". האמת היא שלא. אינך אותו דבר, נעשה בך רושם!

מי שמכיר, מי שמתבונן, יודע שהמציאות הזו נכונה כל כך.

"יש לי תלמידים, מצהיר הרב שבדרון זצ"ל - שלימדתי אותם אולי לפני חמישים שנה, ואחרי עשר שנים כבר לא הכרתי אותם, הם השתנו או לפחות השתפרו - ממש ללא הכר. ומאידך גיסא, היו אברכים, שמאו שעזבו את השיעור נשארו כמו שהלכו, למה? כי לא למדו תורה, או שהפסיקו את קביעות הלימוד. כי מי שלומד, בעל כורחו, אם ירצה ואם לא ירצה, אם יבין ואם לא יבין את הגמרא לעומקה, הוא יתעלה - בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין".

זו הצעקה הגדולה של תחילת פרשת בחוקות: "אם בחוקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה" - חייבים לעמול בתורה, כי זו המתנה שניתנה לנו לזכות עמה לעולם הבא ועולם הזה.

בכח התורה ניתן לשנות הטבע

הגמרא במסכת בבא בתרא (דף טז, א) אומרת שאיוב בקש לפטור את כל העולם כולו מן הדין. מה הוא אמר? "רבונו של עולם בראת שור פרסותיו סדוקות, בראת חמור פרסותיו קלוטות, בראת צדיקים בראת רשעים, בראת גן עדן לצדיקים, גיהנום לרשעים, מי מעכב על ידך".

דברי חז"ל אלו הם יסוד גדול בחיים. מה אומר איוב, ומה כוונתו?

איוב הצדיק היה פילוסוף גדול. הוא הביט בעולמנו לכל הצדדים, ונוכח לראות כי רוב האנשים מתים כפי שהם נולדים, דהיינו, נולד אדם, כעסן, לדוגמא - מלידתו ועד מותו הוא

ידועים דברי רש"י על הפסוק בפרשתנו "אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם" (ויקרא כו, ג), ומפרש רש"י "אם בחקתי תלכו - יכול זה קיום המצות. כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו, הרי קיום המצות אמור הא מה אני מקיים אם בחקתי תלכו, שתהיו עמלים בתורה".

חז"ל מספרים על רבי עקיבא, כאשר עוד היה עם הארץ, שעבר על פני המעיין וראה אבן שנחקה בה חור - על ידי המים. אמר עקיבא לעצמו מה זה? - כיצד מים עשו חור באבן? השיבו לו - עקיבא, אינך יודע כי מים שחקו אבנים, שמים הזורמים על אבן שוחקים אותה? נשאלת השאלה מה הוא שאל, וכי לא ידע שהמים יכולים לעשות חור? ומה ענו לו "אבנים שחקו מים"?

הבה נטה אוזן לדבריו הנפלאים של המגיד רבי שלום שבדרון זצ"ל, בהבנת הדברים:

רבי עקיבא העמיק ורצה לדעת, שאל והתבונן, איך המים יוצרים את החור, הלא סוף כל סוף, הטיפה הראשונה הנופלת על האבן, אינה קודחת חור ולכאורה אינה עושה רושם, אם כן הטיפה הראשונה לא עושה כלום, אז הטיפה השניה היא כראשונה, וגם אינה עושה רושם, ואם השניה לא עושה רושם אז השלישית היא הטיפה הראשונה, והמאה - ראשונה, והאלף ראשונה, א"כ כיצד בסופו של דבר אנו רואים חור? אמרו לו, לא. מכאן ההכרח לומר, כי הטיפה הראשונה גם עשתה רושם באבן, איננו רואים את הרושם אבל היא עשתה משהו! אחד ממיליארד, אבל עשתה רושם.

כאשר בנו את בית הכנסת בשערי חסד, מספר הרב שבדרון, הגבאי ביקש מהאדריכל לבנות את הריצפה של עזרת הנשים ללא עמודים תחתיה, כדי שיוכלו לשבת גם מתחת עזרת הנשים ולהתפלל, המהנדס הסכים. בימים ההם הדבר לא היה מצוי, לבנות שטח גדול כל כך ללא עמודים תחתיו. לכן, כאשר הסתיימה העבודה, עדיין חשש הגבאי ושאל את הקבלת "מי יערב לנו, שמא התקרה תיפול במשך השנים, אולי בעוד שלושים שנה"?

אמר לו האדריכל "תירגע, הנה יש לי מכונה, הוציא והראה לו, מכונה זו הקטנה, אני מצמיד אותה לתקרה שהיא רצפת עזרת הנשים, ואתה תראה ותבין היטב, אם במשך מאה השנים הבאות, הרצפה שיצקנו תרד אפילו מעט,

בית המדרש פניני דוד ירושלים

הודעה משמחת!!!

כ"כ מו"ר רבי דוד חנניה פינטו שליט"א יחדש את קבלת הקהל בפניני דוד ברח' בית וגן

כ"כ נפתח בקרוב שיעור שבועי לנשים

הוספנו שיעורים בכל שעות היום בעברית ובצרפתית ובדף היומי